עין משפט נר מצוה

פב א מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' י"ג:
פג ב מיי' פ"ד מהל' תמידין הלכה יד:
ג [מיי' שם]:

רבינו חננאל

ואסיקנא ש"מ בדרומית מערבית הוות קיימא ש"מ פיר' האי תנא דקתני דרומית מערבית לשכת טלה קרבן כול' נקיט דרך ימין וחשיב שנייה לה דרומית מזרחית לשכת עושי לחם הפנים. שלישית מזרחית צפונית רביעית מערבית צפונית, נמצאת לשכת עושי לחם הפנים שנייה ללשכת הטלאין כי היא מצידה כשפונה דרך ימין למזרח. ואידך תנא חשיב ללשכת עושי לחם הפנים רביעית ללשכת הטלאין, דנקיט דרך שמאל כשפניו למזרח ונמצאת לבסוף, והוו מדרמינן לחם הפנים אלחם הפנים דהאי תנא חשיב לה שנייה והאי חשיב לה רביעית. ומשני רב הונא מר קא חשיב דרך ימין דהויא ומר קא חשיב דרך שמאל דהויא. [ו] אלא אי אמרת לשכת הטלאים בצפונית מערבית הוות קיימא היכי מיתרצא לשכת מיצר למימר צפונית מערבית הואי וכדפריש אלא שנראה לו דוחק קצת לומר דכולהו אקצויי מקצי: **והא אמר מר כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין.** פי' משום דגמרינן מיס שעשה שלמה [א] הקשה רבינו אפריס זצ"ל אדגמרינן מהתם נגמור ממגרש דכתיב (במדבר לה) ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה ואת פאת נגב וכו' דהיינו דרך שמאל כשהופך פניו לעיר ומקיף מבחוץ ונראה לי לתרץ דמיס גמרינן משום דכתיב פויס פויס והכי איתא בהדיא בזבחים פרק קדשי קדשים (דף סב:) דפריך הכא מיבעי ליה לגופיה פירוש בעלמא מנא לן ומשני א"כ פויס פויס למה לי ומצאתי כתוב שהק' ריב"ל אמאי לא משני אקושיא דלשכת טלאים דהא דקאמר דהוה במקצוע צפונית מערבית היינו בקרן צפונית מערבית של עזרה דהיינו מערבית דרומית של בית המוקד שהרי משמע במסכת מדות (פ"א משנה ה) דבית המוקד גדול היה לצפון העזרה [ב] כזה וקאי התם לעזרה והכא אבית המוקד ועוד דאלחם הפנים נמי הוה מצי לשנויי דחשיב נמי התם דרך ימין וימא דלשכת החומות ולשכת המוקד דקא חשיב בתמיד ולא חשיב במסכת מדות (שם) לשכות אחרות היו ובתוך העזרה היו אחת במקצוע צפונית מזרחית של עזרה ואחת במקצוע מערבית צפונית של עזרה שהוא דרומי של בית המוקד גדול דכשתמנה מלשכת טלאים דרך ימין ארבע לשכות הויא לחם הפנים רביעית לה דרומית מזרחית של בית המוקד גדול [ג] כזה וי"ל דלא מסתבר לומר שהיה אומר על זה ד' לשכות היו שם כיון דלא היו שם שתים מהם ועוד אין יתכן קרנות העזרה וקרנות בית המוקד גדול שוות [ד] ומסתמא העזרה גדולה יותר מבית המוקד אבל תימה לי מאי דוחקיה דרב הונא בריה דרב יהושע לאוקמה סתמא דתמיד דלא פליגי אהדדי ולאוקמה בחד תנא והא על כרחיך פליגי אהדדי דסתמא דמדות קא סברא או כוליה מזבח בדרום או רוביה כדאשכחן הכא וסתמא דתמיד מוכח בריש פרק קדשי קדשים (זבחים דף נח:) דההיא סברה מזבח ממועט וי"ל אי פליגי במילתא דאשכחן פלוגתא דתנאי בהא לא מיישינן אבל במקום הלשכות לא אשכחן תנאי דפליגי בהדיא:

ומודו רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעא. תימה מעיקרא דלא אסיק אדעתא להאי שינויא ארבע או חמש היכי הוה ניחא לרבנן כיון דלרבנן דר"י יהיב לכהן חמש ובגיר ליה שתות מפלגא אם כן לרבי יהודה אמאי לא יהיב ליה אלא ארבע דהיינו חומש בגיר מפלגא ליתיב ליה ארבע שלימות ופרוסה קטנה דלא ניבגיר ליה אלא שתות מפלגא או כיון דלר"י בגיר ליה חומשא לרבנן נמי ניבגיר ליה חומשא ויש לומר דלעולם אסיק אדעתיה דלאו אורח ארעא למיתב ליה פרוסה ובגבד דיימטייה בגיר מפלגא ולהכי גבי לחם הפנים כיון דכי בגרת ליה חדא מפלגא לא מטא ליה כמו לכל אחיו הכהנים יהבינן ליה שלימות ולא מצמצמינן כולי האי להשוות הדבר לר"י ורבנן דלמטייה אגיבא דתרוייהו בגיר חומשא או בגיר שתות מפלגא דלאו אורח ארעא למיתב ליתב ליה פרוסה אבל גבי שתי הלחם הוה ס"ד דטפי הוי אורח ארעא למיתב ליה פרוסה מלמיתב ליה פלגא ממש דלאו אורח ארעא כלל ליתב ליה כמו לכל אחיו הכהנים שיהא הוא לבדו שקול כנגד כולם ומשני אפי' הכי הא עדיפא להשוותו כנגד כולם מלמיתב ליה פרוסה:

עיילא

מזרח
מוקד
בית המוקד גדול
מומס
טלאים
לפון
דרום
מערב

ואין לתרץ משום דלא"כ לא הואי שוס לשכה בקרן מערבית דרומית דמה בכך והא לא קתני עלה ארבע לשכות היו בד' מקצועותיו אלא סתמא קתני וד' לשכות היו לו וי"ל כיון דבלשכת הטלאים קתני שהיתה במקצוע מסתמא כל הקן הוו נמי כל חדא במקצוע בפני עצמה ולא מסתברא שיהיו שתים במקצוע צפונית מערבית ובמקצוע דרומית מערבית לא יהא כלום אבל תימה לימא דלשכת טלאים במקצוע צפונית מערבית

מזרח
מוקד
בית המוקד גדול
מומס
טלאים
לפון
דרום
מערב

ונימא דכולהו אקצויי מקצו כזה ויש לומר דהיינו דקאמר מסתברא דרומית מערבית הואי ולא קאמר על כרחיך דרומית הואי דאי לאו הכי לא מיתרצא לחם הפנים אלא משום דהוה מצי למימר צפונית מערבית הואי וכדפריש אלא שנראה לו דוחק קצת לומר דכולהו אקצויי מקצי: **והא אמר מר כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין.** פי' משום דגמרינן מיס שעשה שלמה [א] הקשה רבינו אפריס זצ"ל אדגמרינן מהתם נגמור ממגרש דכתיב (במדבר לה) ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה ואת פאת נגב וכו' דהיינו דרך שמאל כשהופך פניו לעיר ומקיף מבחוץ ונראה לי לתרץ דמיס גמרינן משום דכתיב פויס פויס והכי איתא בהדיא בזבחים פרק קדשי קדשים (דף סב:) דפריך הכא מיבעי ליה לגופיה פירוש בעלמא מנא לן ומשני א"כ פויס פויס למה לי ומצאתי כתוב שהק' ריב"ל אמאי לא משני אקושיא דלשכת טלאים דהא דקאמר דהוה במקצוע צפונית מערבית היינו בקרן צפונית מערבית של עזרה דהיינו מערבית דרומית של בית המוקד שהרי משמע במסכת מדות (פ"א משנה ה) דבית המוקד גדול היה לצפון העזרה [ב] כזה וקאי התם לעזרה והכא אבית המוקד ועוד דאלחם הפנים נמי הוה מצי לשנויי דחשיב נמי התם דרך ימין וימא דלשכת החומות ולשכת המוקד דקא חשיב בתמיד ולא חשיב במסכת מדות (שם) לשכות אחרות היו ובתוך העזרה היו אחת במקצוע צפונית מזרחית של עזרה ואחת במקצוע מערבית צפונית של עזרה שהוא דרומי של בית המוקד גדול דכשתמנה מלשכת טלאים דרך ימין ארבע לשכות הויא לחם הפנים רביעית לה דרומית מזרחית של בית המוקד גדול [ג] כזה וי"ל דלא מסתבר לומר שהיה אומר על זה ד' לשכות היו שם כיון דלא היו שם שתים מהם ועוד אין יתכן קרנות העזרה וקרנות בית המוקד גדול שוות [ד] ומסתמא העזרה גדולה יותר מבית המוקד אבל תימה לי מאי דוחקיה דרב הונא בריה דרב יהושע לאוקמה סתמא דתמיד דלא פליגי אהדדי ולאוקמה בחד תנא והא על כרחיך פליגי אהדדי דסתמא דמדות קא סברא או כוליה מזבח בדרום או רוביה כדאשכחן הכא וסתמא דתמיד מוכח בריש פרק קדשי קדשים (זבחים דף נח:) דההיא סברה מזבח ממועט וי"ל אי פליגי במילתא דאשכחן פלוגתא דתנאי בהא לא מיישינן אבל במקום הלשכות לא אשכחן תנאי דפליגי בהדיא:

ומודו רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעא. תימה מעיקרא דלא אסיק אדעתא להאי שינויא ארבע או חמש היכי הוה ניחא לרבנן כיון דלרבנן דר"י יהיב לכהן חמש ובגיר ליה שתות מפלגא אם כן לרבי יהודה אמאי לא יהיב ליה אלא ארבע דהיינו חומש בגיר מפלגא ליתיב ליה ארבע שלימות ופרוסה קטנה דלא ניבגיר ליה אלא שתות מפלגא או כיון דלר"י בגיר ליה חומשא לרבנן נמי ניבגיר ליה חומשא ויש לומר דלעולם אסיק אדעתיה דלאו אורח ארעא למיתב ליה פרוסה ובגבד דיימטייה בגיר מפלגא ולהכי גבי לחם הפנים כיון דכי בגרת ליה חדא מפלגא לא מטא ליה כמו לכל אחיו הכהנים יהבינן ליה שלימות ולא מצמצמינן כולי האי להשוות הדבר לר"י ורבנן דלמטייה אגיבא דתרוייהו בגיר חומשא או בגיר שתות מפלגא דלאו אורח ארעא למיתב ליתב ליה פרוסה אבל גבי שתי הלחם הוה ס"ד דטפי הוי אורח ארעא למיתב ליה פרוסה מלמיתב ליה פלגא ממש דלאו אורח ארעא כלל ליתב ליה כמו לכל אחיו הכהנים שיהא הוא לבדו שקול כנגד כולם ומשני אפי' הכי הא עדיפא להשוותו כנגד כולם מלמיתב ליה פרוסה:

עיילא

או ה' מלחם הפנים. רבי אומר לעולם ה' שנאמר והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו. והא דרבי בפרק מי שמת. הא גופה קשיא כו'. ופריק אביי רישא ומציעתא רבנן היא דאמרי לא שקיל פלגא אלא פחות דהא לא תנן במתניתין נוטל מחצה וגם לא תנן חולק אלא נוטל חלק בראש תנן. ואמאי נוטל חלה משתי חלות של עצרת לפי שאינן אלא שתים בלבד כדכתיב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרונים וגו' וגנאי הוא הדבר לתת לכהן גדול פרוסה. לפיכך נותן לו בעצרת אחת שלימה.

ו) נראה שחסר כאן וא"ל ש"מ דבמערבית דרומית הואי דאי אמרת לשכת הטלאים בצפונית מערבית וכו'.

מסורת הש"ס

ו) [לעיל טו:] לקמן מה. נח: זבחים סב: [סוטה טו:], ב) [תוספתא פ"ל ה"כ], ג) ב"ב קמג. סנהדרין כא. ע"ז יג.

תורה אור השלם

1. וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו וַאֲכַלְתֶּהוּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְיָ חֹק עוֹלָם:
ויקרא כד ט

הגהות הגר"א

[א] גמרא (עולם רשום קו עליו למתקו (וזהו משום דכדאיתא משמר המתעכב טעל רק ד'):

מוסף רש"י

והיתה לאהרן ולבניו. בלחם הפנים כתיב, לאהרן זה כהן גדול, ממלה לכהן גדול וממלה למשמרת כהנים (רשב"ם ב"ב קמג.).

מוסף תוספות

א. כי מגינא דקרא (דברי הימים ב ד ד) דקחשיב ואזיל דרך ימין, מצפון למערב וממערב לדרום, וכשאתה מקיף שום דבר ופניך אליו, ואתה סובבו מצפון למערב, לימינך אתה הולך. כש"י זבחים סב: ד"ה כל לא יהו. ב. וא"כ היה דרום בית המוקד צפון לעזרה. תוס' הרא"ש. ג. שהוא מזרחית צפונית של העזרה. שם. ד. [דא"כ] צריך לומר דבית המוקד היה מחזיק כל אורך העזרה. שם.

תוס' ישנים

דאמרי לא שקיל פלגא. ומתלה לאהרן ומתלה לבניו לאו דווקא שיטול כנגד כולם, אלא קרוב למתלה.

ומאי ארבע או חמש. מתי ארבע ומתי חמש: **לרבנן.** דפליגי עליה דר' יהודה בפרק החליל (סוכה דף נו.) ואמרי משמר היולא נוטל שש ומשמר הנכנס נוטל שש חלות ושכר הגפת דלתות לא שקיל משמר הנכנס ממלאו כולן בחלות (ג) ומחלקות וכהן גדול חולק עם שתיהן ומשמיט עשר בעי מיפלג ומחלה שלש אינו נוטל בציר חדא מפלגא חמש שקיל: **לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שתים.** בלא מחלוקת בשכר שהוא מגיף למולאי שבת דלחות העזרה וחיל והיכל ולשכות שפתחו שחרית משמר שילא לו מעשר בעי מיפלג שאין השתים בחות במחלוקת כי שכרם הם: **בציר חדא מפלגא.**

ומאי ארבע או חמש לרבנן דאמרי [ה] נכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש ושכר הגפת דלתות לא [ו] משתים עשרה בעי מיפלג בציר חדא מפלגא חמש שקיל לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שתים בשכר הגפת דלתות ויוצא נוטל חמש מעשר בעי מיפלג בציר חדא מפלגא ושקיל ארבע רבא אמר כולה רבי היא וסבר לה כר' יהודה ואלא מאי ארבע

עיילא ליה מרתא בת בייתום לינאי מלכא. אין זה ינאי המלך [ח] (שבריש פ') דאומר (קדושין דף סו.) שהרג חכמי ישראל דהתם להתם כהן גדול הוה דקאמר הקס להס בגין שניך ולא היה ממנה אחר במקומו: והאמר

דעשר ושקיל ארבע: **כולה רבי היא.** דאמר פלגא שקיל: **וסבר לה כרבי יהודה.** דאין השתים מתחלקות לעולם: **אלא מאי ארבע הא חמש בעי למישקל לא קשיא הא דאיכא משמר המתעכב וכו'.** פעמים שיום טוב חל בשני בשבת ויש משמיט מקדיש ולא מערב שבת ומתעכב עד הרגל שכל המשמרות בחות ברגל או פעמים שמולאי יום טוב ערב שבת והמשמרות הולכות למקומם בערב שבת ויש משמר שמתעכב שם עד מולאי שבת ותנן במסכת סוכה (דף נה:) שבת שבתוך הרגל היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים וכן י"ט שסמוך לשבת בין מלפניה שאין יכולים לשוב בשבת למקומן בין מלאחריה שעל כרחן הן מקדימין לבא מע"ש היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים שהרי על כרחן שוהין שם והרי היא כשבת שבתוך הרגל חל יום אחד להפסיק בינתים או מלפניה כגון שכלה המועד בחמישי בשבת או מאחריה שהתחיל המועד בשני בשבת לא היה להם להקדים לבא מלפני השבת אינן שוות אלא משמר המתעכב בשבת בין שהוא משמר אחד בין שהוא משמרות הרבה נוטל שתי חלות והשאר מתחלקות למשמר היולא ונכנס שזמנו קבוע לאותה שבת: **אי הכי.** דמליעתא רבי היא מאי לעולם חמש: **מתני' אישי.** (ג) **קורין נפניו בסדר היום.** פרשת אחרי מות וכן כל שבעת הימים: **שיהא מכיר.** מתבונן בהבחנות העוברות לפניו לתת אל לבו בהלכות סדר היום: **גמ' במקדש ראשון.** לא העמידו אלא על פי התורה כהנים מהוגנין: **מרפא בא בייפום.** אלמנה עשירה היתה וקידשה יהושע בן גמלא ונתנה ממון ליגאי המלך ומיגהו להיות כהן גדול: **תרקבא.** חלי סאה תרי ו) קב: **דינרי.** זהובים: **דיילא.** שוטר המלך: **בשוקא קמיה לא אחליף.** מתוך שהיה מכירך מתחילה בקי הוא בעושרך ובמעשיך למנות עליה לגבות ממך ממון: **מאכילין אותו.** ערב יום הכפורים שחרית סלתות ובילים כדי למסמס אכילה שבמעיו לשלשו שלא יצטרך לנקביו למחרת: **לידי חימום.** של קרי שהסלתות ובילים מרבים את הזרע: **אב"י ואבב"י** סימנים הן ומפרש להו ואזיל: **זב שולין לו במאכל.** אם אכל מאכל הרבה מכל מין שהוא שולין לומר שמתמת רוב מאכל ראה ואינו זב לטומאת שבעה ולקרבן דכתיב (ויקרא טו) בשרו ולא מחמת אוכלו אבל בעל קרי טמא בחומש דאין קרי חוזב בחיים ממקום אחד ואין מראיהם שוה שהזוב ו) דומה למי בצק של שעורין ואינו קשור אלא כלובן ביצה המוזרת ובשכבת זרע קשור כלובן ביצה שאינה מוזרת: **אין מאכילין אותו.** בימי בדיקתו: השחלים

פד א ב מיי' פ"ז מהל' עבודת יום"כ הלכה ה:
פה ג שם הלכה ו:
פו ד מיי' פ"ה מהלכות כלי המקדש הלכה ז:
פז ה מיי' פ"ז מהלכות עבודת יום"כ הלכה ו:
פח ו מיי' פ"ג מהלכות מחוסרי כפרה הלכה כ:

מוסף רש"י

הגפת דלתות. סגירת דלתות (נדרים נו:).

רבינו חננאל

וארבע או חמש דקתני הכי קאמר, אי לרבנן חמש, אי לר' יהודה ארבע, אי לרבנן דאמרו שכר הגפת דלתות ליכא, י"ב חלות כולן בעי למיפלג, פוחתין מן החצי אחת נשארו י"א חלות. גנאי הוא לו ליטול חצי חלה, מעשר בעי למיפלג, הלכך נוטל חמש מן הנשר. אי לר' יהודה דתני בסוף מסכת סוכה הנכנס נוטל ד' והיוצא נוטל חמש. ואוקימנא הני תרתי יתירי שכר הגפת דלתות, פי' כיון שמשמרה הראשונה פתחה בשחרית בשבת ויצאה אחר חצי היום ומשמרה הנכנסת [מגיפה] השערים שפתחה אותם היוצאות, נוטלת בשכרה ב' חלות, נשארו עשרה חלות פחות אחת מן החצי נשארו ט'. אין דרך ארץ ליטול (פרס) [פרוסה] (חלק בח') [וחולק מהשמונה] זה נוטל ד' ואלו כולן נוטלין (ד') [ששה]. **רבא אמר כולה ר' היא.** ור' סבר לה כר' יהודה דאמר הנכנס נוטל שבע כו'. אי הכי אמאי ארבע הא ר' הוא דאמר פלגא שקיל ושנינן **בראיכא משמר [המתעכב]** דשקיל משמר הנכנס שתים בשכר הגפת דלתות והמתעכב עוד נוטל שתים אחרות, כדתנן בסוף סוכה והמתעכב נוטל שתים. נשארו ח' שקיל החצי ארבע משמונה. ואם אין שם משמר המתעכב נוטל משמר הנכנס שתים שכר הגפת דלתות נשארו עשר חלות (ביטל) [נוטל] חציו חמש. אי הכי כי רבי סבר פעמים נוטל חמש ופעמים נוטל ארבע אמאי תני לעולם חמש ועלתה בקושיא. **מוסרין לו זקנים מזקני ב"ד כו'.** במקדש ראשון לא היו מעמידין כהן גדול אלא מי שהוא גדול מכולן בכח בני בעושר ובחכמה וכו'. ובמקדש שני היה משחיד

עין משפט נר מצוה

תורה אור השלם

1. וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחֶיו אֲשֶׁר יוּצַק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם:

ויקרא כא י

הגהות הב"ח

(א) גמ' וסכר הגפת דלתות לא שקיל משתים עשרה: (ב) רש"י ד"ה לרבנן כו' נמלאו כולן בחות במחלוקת וכהן גדול: (ג) ד"ה וקורין לפניו **כל שבעת הימים בסדר היום בפ' אחרי** מות הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (מ"ר זב תולין לו במאכל וכל מיני מאכל) תפ"מ: [ב] שם המכילתא לידי טומאה. מ"ב והזב תולה בהן רע"ל תולה בכל מיני מאכל. (ועי' בת"ר פ"ג דזבים מתני' ב' וכפי' הר"ש):

תוס' ישנים

רבא אמר כולה רבי היא. וא"ת אדמי דמוקי ריש בכרבן וסיפא רבי ומוקי מלינתא בכרבן בפלוגתא דר' יהודה ורבנן, ולוקמה במשמר המתעכב בכרבא וכולה בכרבן. וי"ל דמילתא דלא שכיחא היא. ורבא לא ניחא ליה לאפלוגי רבנן ורבי בהא, אלא שכיחא ליה דמתלה ממש לכולי עלמא בדאשכחן במי שמת [בבא בתרא קמג, ב] גבי אבולי ואיצטרטיגי, ובעבודת בוכבים [ז, ב] במעשה [דקטיעא בר] שלוש שנתן כל נכסיו לר"ע. **מורתא בת בייתום.** אלמנה עשירה היתה וקידשה יהושע קודם שנתמנה ואח"כ נתמנה להיות כהן [גדול], בדאמרינן בימות [שם, ב] עד דאוקמיתיה ליהושע בן גמלא. ואע"פ שאשת היה בדאשכחן לקמן [לג, ב] שעשה שני גורלות של אשכרוע של זהב ומוכיחין אותו לשבח, ואמרינן בפ' לא יחפור [בבא בתרא כא, ב] מתקנת יהושע בן גמלא ואילך, מ"מ היו בעלי תורה וחסונין ממון וראוין לימנות יותר. **פר נסי על הטא אתי.** וא"ת איכא פר נוסף דעל חטא לא אתי. י"ל דבמתניתין קתני פרים, ופר חטאת הוי בכלל. **לא מאכל ולא משתה.** ואע"ג שהכן של בית אב אסור לשתות יין, [הכא אייר] אחר עבודה כשהולך לשון, ולא כפי' ריב"א שפירש דמשתה בשאר משקין דלאו יין קאמר, דהא שאר משכרין נמי אסורי, כגון דבש וחלב וכילה קעילת. **אין מאכיל"ין אותו אב"י.** ומזה גרסינן חגב"ע, תימה אמאי לא תשיב בהכן גדול. י"ל דלא האמינו בו כל כך. וא"ת אמאי לא האכילוהו לזב, והלא לא מטמא בחומש. י"ל דמכל מקום מיהא אתרא אפילו בחומש דאתנן במסכת זבים [פ"ב מ"ב] ובגדה בפ' בנות כותים [לו, ב].

והאמר רבא תבעוה להנשא בו'. לא הוה מלי לשנויי קטנות אלא הגיע זמנן לרואות הוו דהא מסקינן בפ' תינוקת (נדה דף מו.) דמילתא דרבא אפילו בקטנה דילמא מחממא ורואה דהיכא דתבעוה לינשא ויצבה שבעה נקיים וכל אותם שבעה בדקה אחרית וערבית וטובלה ולא נבעלה אז צריכה לבדוק בכל יום ויום דלעולם משתבעוה לינשא איכא לספוקי דילמא חזיא מחמת תימוד עד שתיבעל הלך בעינן שבעה נקיים סמוך לבעילת מצוה וכן פירש רשב"ם בפרק תינוקת (שם): **יחודי בעלמא** הוו **מייחדי** להו. פרש"י לא היו באין עליהן אלא מתיחדים עמהן ואו לא והקשה ר"י א"כ כיון דאסורין לבא עליה מאי פת בסלו איכא מיהו הא י"ל כיון (ב) דשרי לאחר ז' פת בסלו קריגא ביה (א) ועוד הקשו הימי שרו ליחודי בהדייהו והאמר בפרק קמא דכתובות (דף ד.) מי שפירסה אשתו נדה ולא בעל הוא יש בין האנשים להכי פר"י דשתמו ישיגה בין הנשים להכי פר"י דכי אמרי מאן הויא ליומא לא אמרי מאן הויא ליומא לבעול אלא ליחודי בהדה בעלמא וכיון שהיו אומרים להם כך רק לייחד עמהם לא היו רואות דם ממחמת תימוד ב וראה לי כי מה שהקשה מכתובות דלא קשה דהא דאמר התם היינו דוקא לבאור דלא נשא מעולם דיליה מוקפו טפי דלמשמע בפ' כל היד (נדה דף יג.) כל האותז באמה ומשתין באילו מביא מבול לעולם ומפליג התם כאן בבאור כאן בנשוי בנשוי שרי אע"פ שאין אשתו עמו וע"כ הסיא דכתובות אייבי בבאור מדקתני מי שהיה טבאו טבוח ומת אביו של חתן או אמה של כלה וכו' עד ודווקא אביו של חתן או אמה של כלה דליכא אינש דטרחי ומזה מוכיח ר"י התם דאייבי במי אתין לו בנים ולא נשא מעולם שהוא בוש לטרוח בעצמו לורכי חופתו אבל אלמן מיהו גופיה מצי טרח והסיא קתני וכן מי שפירסה אשתו נדה ולא בעל הוא יש בין האנשים וכו' ויכולני לפרש ולא בעל דקאמר היינו לא בעל מעולם אבל אלמן אע"פ שעכשיו אין לו אשה כיון דכבר היה לו אשה אשתו ישיגה עמו בחדר וכל שכן רבנן דהכא שאפילו עכשיו היה להם נשים אלא שלא היו בכאן בעיר ואפילו אם תמצא לומר דאלמן כמו כן אסור מכל מקום הכא שרי כיון שהיה להם נשים בביתם ולא תקיף יצרייהו כולי האי ואדרבה טפי הוה ניחא לפרוש רש"י כי לפירוש ר"י קשה הלשון דקאמר יחודי הוו מיחדי דהוה ליה למימר לייחודי בעלמא כלומר לשנויי מה שהקשה לא יש אדם אשה במדינה זו כו' ג ולהכי קאמר יחודי בעלמא כו' ולא היו באים עליהן כלל מדלא היו מביאים הנשים עמהם לעירם אלמנה לא היו באים עליהם אלא יחודי הוו מייחדי ליתובי יצרייהו אשה היו רוצים היו באים עליהן ואם היו באים עליהם ד היו מביאים אותן לעירם והשתא אע"פ שמילקתי בין בחור לנשוי גבי פירסה נדה אין לי ללמוד מכאן דמי שמת לו מת ברגל דאשתו ישיגה עמו בחדר ולא אמרינן הוא יש בין האנשים כו' וגימא דהא דאסרינן התם בתבילות שבתוך ימי החופה ליישן עמו בחדר היינו בבחור ודאי אין לחלק כך דהא אסרינן התם אפילו בשכבר בעל וכיון דכבר בעל פעם אחת מה לי נשוי מה לי בחור אבל בפירסה נדה מוקי לה דווקא בשלא בעל כי שמעתי בשם מורי ה"ר יחיאל מפרי"ש זצ"ל כיון דדבריה של ליעגא נוהג ברגל ואסור בתשמיש המטה כל ימי הרגל הוא יש בין האנשים וכו' ולאיתו מהדיא דכתובות דמסיק טעמא משום דאבילות אקילו ביה רבנן ולהכי קילא ליה ואתי לזלזולי ביה אמטו להכי יש בין האנשים וא"כ ברגל נמי כיון דאקילו ביה כי התם הוא יש בין האנשים אבל ביקודו של רבי' אברהם ב"ר דוד זצ"ל מצאתי בספר בעלי הנפש [שער הפרישה] שכתב להיתר וזה לשונו ולי נראה אי מתרמי לאינים אבילות ברגל שאין צריך לישן בין האנשים אע"ג דקילא ליה דלא חל עליה אבילות אבילות משום דשבעת ימי המשתה אית בהו משום אפושי שמחה לשושביניו ולכל בני החופה אבל שמחת הרגל דלית בהו כי האי גוונא לא דהא גבי שבת לא אשכחן מאן דאמר דהוא יש בין האנשים אע"ג דלא נהגא ביה אבילות עד כאן לשונו וקצת קשה לי א"כ כי פריך התם מאבילות דאתן לאבילות דעלמא ומשני רב אשי מי קא מדמית אבילות דהכא לאבילות דעלמא אבילות דהכא אקילו ביה רבנן פירוש ולהכי הוא יש בין האנשים אף על גב דכבר בעל הוה מצי למיפלג בין אבילות דהכא לדעלמא משום דחופה אית בה אפושי שמחה מיהו יש לומר דעדיפא מינה קא משני:

והשחלים [א] **והלגלוגות והביצים והגרגיר** [ב] **ויצא אחד אל השדה ללקט אורות תנא משמיה דר' מאיר זה גרגיר אמר ר' יוחנן למה נקרא שמן אורות שמאירות את העינים אמר רב הונא** [ג] **(המוציא) גרגיר אם יכול לאכלו אוכלו ואם לאו מעבירו על גבי עיניו אמר רב פפא בגרגירא מצרנאה אמר רב גידל אמר רב אכסנאי לא יאכל ביצים** [ד] **ולא יישן בטליתו של בעל הבית** [ה] **רב כי מקלע לדרשיש מכריז מאן הויא ליומא רב נחמן כד מקלע לשכנציב מכריז מאן הויא ליומא** [ו] **והתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר** [ז] **לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אשה במדינה אחרת שמא יזדווגו זה אצל זה ונמצא אח נושא אחותו** [ח] **(ואב נושא בתו) וממלא כל העולם כולו ממזרות ועל זה נאמר** [ט] **ומלאה הארץ זמה אמרי** [י] **רבנן קלא אית להו** [יא] **והאמר רבא** [יב] **תבעוה להנשא ונתפייסה צריכה לישב שבעה נקיים רבנן אודועי הוו מודעו להו מקדם הוו מקדמי ומשדרי שלוחא ואי בעית אימא** [יג] **יחודי הוו מיחדי להו לפי** [יד] **שאינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו: מתני'** מסרוהו [טו] **בית אבטינס והשביעוהו ונפטרו והלכו להם ואמרו לו** [טז] **אישי כהן גדול אנו שלוחי בית דין ואתה שלוחנו ושליח בית דין משביעין אנו עליך במי ששכן שמו בבית הזה שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו לך הוא פורש ובוכה והן פורשין ובוכין** [יז] **אם (הוא) היה חכם דורש ואם לאו תלמידי חכמים דורשים לפניו ואם רגיל לקרות קורא ואם לאו קורין לפניו ובמה קורין לפניו באיוב ובעזרא ובדברי הימים זכריה בן קבוטל אומר פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאל:**

השחלין. קרש"ן: **הלגלוגות.** פולפו"ר: **הגרגיר.** מרוג"מ: **מצרנאה.** הגדל על המילר שאין סביבותיו זרע אחר שיכאים כמו: **לא יאכל ביצים.** שמביאין לידי קרי ומתגנה על בני הבית: **לא יישן בטליתו של בעל הבית.** שהוא מתכסה בה ביום אלא ימצא עליה קרי: **כי מיקלע לדרשיש.** שם היה רגיל ליכך: **מאן הויא ליומא.** יש אשה שתנשא לי ליומא שאתעכב כאן ותצא לאחר מכאן: **זה אצל זה.** בן שיוליד במדינה זו עם בת שיוליד במדינה אחרת: **רבנן קלא איתי להו.** ושמס קרוי על בניהם: **לריכה לישב שבעה נקיים.** מיום שנתרלית שמא מחמת תימוד ראתה דם: **יחודי בעלמא.** ואין מזקקין להן אלא שהנשוי אשה אין מתאוה כמי שאין לו אשה: **מתני' מסרוהו וקני בית דין.** שקרלו לפניו בסדר היום: **וזקני הרוב.** ללמדו חפיצת הקטורת המוטלת עליו ביום הכפורים שנאמר (ויקרא טז) ומלא חפניו קטורת סמים וגו' ובבוהה קשה היא כדלקמן (דף מז:): **בית אבטינס.** היו עושין את הקטרת כותשין אותו ומערבין סממניה: **והשביעוהו.** שלא יהא לדוקי לתקן מבחוץ ולהכניס בפיס כדאמרינן בגמרא (לקמן דף יט:): **אישי.** אדוני: **הוא פורש ובוכה.** מפרש בגמ' (שם): **אם היה חכם דורש.** בדבר הלכה כל ליל יום"כ שלא יישן ויראה קרי: **ואם לאו.** חכם הוא ויודע להבין ולשמוע דבר הלכה ואינו יודע לדרוש דורשין לפניו: **באיוב ובעזרא וכו'.** שהן דברים ממשיכין את הלב לשומען ואין שינה מוטפתו:

גמ'

גמ' וחלגלוגו' ע' ר"ה כו ע"ב: **תום'** ד"ה יחודי בעלמא. אבל ביחודו של בו'. וכוסא עוד בשמו בתוס' מגילת כה ע"א מס' ע"ג לח ע"א: **בא"ד** משום דשבעת יה"מ אית בהו בו'. ק"ל הא גם בשבעת ימי אבילות דליכא אפושי שמחה אסור ביחוד דלקמני כל אותן הימים וכו':

הגהות הב"ח

(א) מתני' מסרוהו כו' והשביעוהו לעליית בית אבטינס: (ב) תוס' ד"ה יחודי בו' י"ל יין דשרי כו'. ג"כ לפע"ד דאיכא להביא ראיה בדוה מפרק אע"פ לגבי מודעת דפריך נדה בת תשמיש היא ופריק אינו דומה מי שיש לו פת בסלו כו':

לעזי רש"י

קרש"ן [קרישו"ן]. שחלים. פולפו"ר [פולפיי"ר]. רגלה, חלגלוגה (עשב בר). אורוג"א. גרגיר (צמוח).

מוסף רש"י

מאן הויא ליומא. מי חפלה לינשא לימים שאתעכב כאן (יבמות לז:). קלא אית להו. ואם יבא בנו ממקום אחר יאמרו שהיא בת אביו ויפרוס (שם). שבעה נקיים. שמא מחמת תימוד פרסה נדה בשעה שנתפייסה (שם). למי שאין לו פת בסלו. אוכל היום והולב על למחר (לקמן עד:).

מוסף תוספות

א. [ופירוש] מאן הוה ליה ליומא [היינו] לימים שאשב בכאן, כי דעתו להתעכב בעיר יותר מזמן טבילתה, וכיון שכן יש לו פת בסלו חשיב, כיון שהיא ראויה לו אחר שתטבול. ריטב"א יומא נ: ב. ומיהו כיון דשרו להו ולא מחמרן ואילו רצו לבעול הרשות בידו הרי יש להם פת בסלם. פירסה נדה ואיכא לאוקמא דאוליימת, אבל הכא ליכא אלא אומרא דרבנן, ולפי דבריו משמע דקאי הא' ואב"א אפירסה בתריימת דוקא, כלומר שלא היה שם אלא יחוד ולא היו באין עליהם דליכא ז' נקיים. ולא נהירא דהא ליכא פת בסלו, אלא כדפי' כך נראה יותר.

מסורת הש"ס

א) [נ"ל המולא], ב) [ובמות לז:], ג) יבמות לז: (ע"ש בתוס' מז:), ד) [ביבמות לז: ובילקוט ובהרמב"ם פכ"א מהלכות אבל ביאה דין כמו ובטור וס"ע אה"ע ס"ס ג ליתא להנהו ג' תיבות], ה) יבמות לז: נדה מז., ו) [לקמן מז. עד: יבמות לז:] כתובות סב: סג.,

תורה אור השלם

1. וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל הַשָּׂדֶה לְלַקֵּט אֹרֹת וַיִּמְצָא גֶּפֶן שָׂדֶה וַיְלַקֵּט מִמֶּנּוּ פַקֻּעֹת שָׂדֶה מְלֹא בִגְדוֹ וַיָּבֹא וַיְפַלַּח אֶל סִיר הַנָּזִיד כִּי לֹא יָדָעוּ: מלכים ב ד לט
2. אֵל תְּחַלֵּל אֶת בְּתֶךָ לְהַזְנוֹתָהּ וְלֹא תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמָלְאָה הָאָרֶץ זִמָּה: ויקרא יט כט

גליון הש"ס

תום' ד"ה יחודי בעלמא. אבל ביחודו של בו'. וכוסא עוד בשמו בתוס' מגילת כה ע"א מס' ע"ג לח ע"א: **בא"ד** משום דשבעת יה"מ אית בהו בו'. ק"ל הא גם בשבעת ימי אבילות דליכא אפושי שמחה אסור ביחוד דלקמני כל אותן הימים וכו':

רבינו חננאל

אורות זה גרגיר ומאיר העינים. גרגירא מצרנאה. אכסנאי לא יאכל ביצים וישן בטלית בעל הבית, שמא יראה קרי ויטנף הטלית ויחשדהו בעל הבית על אשתו. רבנן כגון רב ורב נחמן הוו אמרי מאן הוויא ליומא. כלומר איזו אשה אשאנה היום וכשאצא מן המקום ההוא אגרשנה. ואקשינן והתניא ר' אליעזר אומר לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אחרת במדינה אחרת כו'. ופרקינן רבנן קלא אית להו. כלומר זה בנו של פלוני חכם, וזה בתו של פלוני, וכשיבא לישאנה ויגידו לו כי היא בת פלוני לא ישאנה שיודע שהיא אחותו. ואקשינן ואיך מותר לומר מאן הויא ליומא. כלומר מקדש ומכניס אפי' אינו שוהה במקום אלא יום אחד. והא [אמר] רבא תבעוה להנשא ונתפייסה צריכה לישב ז' נקיים. ופרקינן הני רבנן הוו מקדמי ומשדרי שליח. איבעית אימא חס ושלום שיהיו עושין מעשה אלא ייחוד בלבד, שאינו דומה מי שיש לו פת בסלו. כלומר מי שיש לו [פת אינו] תאב למאכל כל כך, ומי שאין לו לעולם רעב. והוליכוהו זקני כהונה לעליית בית אבטינס.

תוס' ישנים

ואי בעית אימא יחודי הוי מיחדי כו'. ואומר רבינו דאמולה מילתא קאי שלא היו אומרים להם לינשא מיד אלא מיחדי, ולא היו מצפות שישאו ולא היו אז רואות מחמת תימוד, ולכך יכולים היו לבא עליהם בלא ז' נקיים ויש פת בסלם. ואם היו באין עליהן היו מוליכין אותם לעיבר, ולילא משום ומלאה הארץ זמה. והשתא לא צריך תו לטעמיה דמסדרין שלוחי מעיקרא, ולכך קבעו כאן התלמוד. והשתא לא שייכא כאן הך דכתובות [ד, ב] דתתן כל זמן שלא בעל הוא יש בין האנשים כו', דהכא לא שייך כלל דם תמוד כדפרישית, וכן פי' ה"ר יצחק בן רבינו מאיר ביבמות. אבל ה"ר יוסף פי' דהך דכתובות

גמ' **תנא** ללמדו חפינה. מוליכין אותו לבית אבטינס שסם הקטרת מלוי: **לשכת פרהדרין.** ליטן סם: **לשכת אבטינס.** للמוד חפינה: **על גגה.** היה בית הטבילה מי מעיין היו בתוך לסם ברומה: **מסיבה.** בנין אבנים מעלות מגלגלות וסובבות במקיף עמוד כמין עץ גלגל של גת: (ד) **לגג בית הפרוה.** לעלות לה דרך המסיבה: **לשכת הגולה.** על סם בור שכרו סם עולי גולה: **אחורי שמיהן.** للשכת הגולה وللשכת הגזית: **וגג שלשתן שוה.** קירות אחד לשלשתן: **שער הדלקה שער הקרבן.** לא ידעתי למה נקרא שמם כך: **שער המים.** שבו מכניסין צלוחית של מים של ניסוך המזבח כמה כך מפרש בשקליס (פ"ו מ"ג): **ועשרה קדושין.** ידיו ורגליו מן הכיור: **בו ביום.** ביום"כ ולקמן (דף לב.) יליף להו מקראי וכולן בקדש כדמפרש: **על גג בית פרוה.** שהיתה בנויה בתוך עזרה מקודשת: **חוץ מזו.** בטילה לאשונה שאינה באה בשביל יום"כ שאף כל ימות השנה שניהו בפ"ג (דף ל:) אין אדם נכנס לעזרה אפילו טהור עד שיטבול אבל בטבילות הבאות מחמת יום"כ בעינן מקום קדוש דהכי כתיב בהו ורחץ את בשרו במים במקום קדוש (ויקרא טז): **ובלד לשכתו היתה.** אלמא לשכה יש לו בדרום: **ומספינרא לשכת פרהדרין.** שהוא יתן שם בדרום הוא אבל בית הטבילה חול: **מאי טעמא מקדים קאי רו'.** כשהוא משכים לנקר כל שבעה עומד ממטתו: **ומיסך רגליו ועובל.** התם על גב שער המים שהיא על גבה בעובי החומה מתוקן בית טבילת חול ומעיין משוך שם באמה מעין עיטם כדלקמן (דף כח.) וכל המיסך רגליו טעון טבילה ליכנס בעזרה ואזיל לצפון للשכתו השניה للמוד חפינה ואתי לבית המקדש ועביד עבודה כולה יומא כדתנן (לעיל דף יד.) כל שבעת הימים הוא זורק את הדם וכו': **לבהדי פניא מדו עליה.** כלאמרינן בריש פירקין: **ואזיל לדרום ועבל.** על שער המים כר"ע דאמר (שם) טהור שנפל עליו הזאה טמאתו: **וייתי.** הולך ושוכב בלשכת פרהדרין אשר אצל בית הטבילה: **דאי אמרת לשכת פרהדרין.** שהוא יתן בה הוא בצפון ורחוקה מבית הטבילה הטרחתו כל העמל הזה: **מקדים קאי ומיסך רגליו.** כדרך כל המשכימין: **ואזיל לדרום.** לשער המים: **ועבל וגמר חפינה.** התם בבית אבטינס אשר שם ואזיל לבית המקדש וכו': **אלמה לא.** קושיא היא כלומר וכי לא טוב לך להטריחו מטרחינן ליה מדעת דאי לדוקי הוא ואינו ירא שמים לקבל עליו טורח המקדש ליפרוש מן הכהונה גדולה ולא יקבלנה מתחילה וטוב לנו שהרי הן משנין את עבודה כדלקמן בשמעתין: **א"נ.** אפילו אדם כשר הוא טוב לנו להטריחו כדי שלא תזוח דעתו עליו להתגאות בכתר כהונה: **דאי לא תימא הכי.** (ה) דלא בעינן לאטרוחיה לעבד שתי לשכיותיו בהדי הדדי: **לימא תיובתא.** מתני' דקתני אתה שלוחנו תיובתא דרב הונא כו': **הני כהני.** בהקרבת קרבנותיו (ו) שלוחי דרחמנא הינהו ולא שלוחינו ופפקא מינה דאם הוא מודר הנאה ממנו מותר לו שיקריב עליו קרבנותיו כדתנן בנדרים (דף לה:): הכי

גמ' תנא ללמדו חפינה אמר רב פפא שתי לשכות היו לו לכ"ג אחת לשכת פרהדרין ואחת לשכת בית אבטינס אחת בצפון ואחת בדרום אחת בצפון דתנן (א)א"ר' לשכות היו בעזרה ג' בצפון וג' בדרום שבדרום לשכת המלח לשכת הפרוה לשכת המדיחין לשכת המלח ששם היו נותנין מלח לקרבן לשכת הפרוה (ב)ששם היו מולחין עורות קדשים ועל גגה היתה בית טבילה לכ"ג ביוה"כ לשכת המדיחין שם היו מדיחין קרבי קדשים ומשם מסיבה עולה לגג בית הפרוה ג' שבצפון לשכת העץ לשכת הגולה לשכת הגזית לשכת העץ אמר ר' אליעזר בן יעקב שכחתי מה היתה משמשת אבא שאול (ג)אומר לשכת כ"ג היתה אחורי שתיהן וגג שלשתן שוה היה בור הגולה והגלגל נתון עליו ומשם מספיקין מים לכל העזרה לשכת הגזית (ג)שם היה סנהדרין של ישראל יושבת ודנה את הכהנים ומי שנמצא בו פסול היה לובש שחורים ומתעטף שחורים ויצא והלך לו ושלא נמצא בו פסול היה לובש לבנים ומתעטף לבנים ונכנס ומשמש עם אחיו הכהנים אחת בדרום דתנן (ד)שבעה שערים היו בעזרה ג' בצפון וג' בדרום ואחד במזרח שבדרום שער הדלקה שני לו שער הקרבן (ה) הקרבן שלישי לו שער המים שבמזרח שער נקנור (ה)ושתי לשכות היו שם אחת בימינו ואחת בשמאלו אחת לשכת פנחס המלבש ואחת לשכת עושי חביתין (ז)שבצפון (ו)שער ניצוץ (ז) בנין אכסדרה היה ועלייה בנויה לו על גביו ושם כהנים שומרים מלמעלה ולוים מלמטה (ח) ושלפנים הימנו החיל שני לו שער הקרבן שלישי לו שער בית המוקד ותניא (ט)(ט)חמש טבילות ועשרה קדושין טובל כ"ג ומקדש בו ביום (ח)וכולן בקודש [על גג] בית הפרוה חוץ מזו שהיתה בחול על גבי שער המים ובצד לשכתו היתה ולא ידענא אי לשכת פרהדרין בצפון ולשכת בית אבטינס בדרום או לשכת בית אבטינס בצפון ולשכת פרהדרין בדרום ומסתברא דלשכת פרהדרין בדרום הואי מאי טעמא מקדים קאי ומיסך את רגליו וטביל ואזיל לצפון וגמר חפינה ואתי לבית המקדש (ט)ועביד עבודה כולי יומא לבהדי פניא מדו עליה והדר אזיל לדרום וטביל ונייח דאי אמרת לשכת פרהדרין בצפון מקדים קאי ומיסך רגליו ואזיל לדרום וטביל וגמר חפינה ואתי לבית המקדש ועביד עבודה כוליה יומא להדי פניא מדו עליה והדר אזיל לדרום וטביל ובעי מהדר ומיזל לצפון ומינח ומי טרח מטרחינן ליה כולי האי אלמה לא מטרחינן ליה טפי דאי צדוקי הוא ליפרוש אי נמי שלא תזוח דעתו עליו דאי לא תימא הכי נעבדינהו לתרוייהו בהדי הדדי אי נמי תסגי ליה בחדא: ואמרו לו איש כהן גדול וכו': לימא תהוי תיובתא דרב הונא בריה דרב יהושע (ו)דאמר רב הונא בריה דרב יהושע (ה)הני כהני שלוחי דרחמנא הינהו דאי אמרת שלוחי דידן הינהו מי

ששם מדיחין (ט)(קדשי) קדשים. הא דאמרינן לעיל (דף טז.) דשולחנות היו בעזרה להדיח עליהן הקדשים וכדכתיב בהדיא ביחזקאל (מ) י"ל דבשר קדשים מדיחין על השולחנות אבל קרבי קדשים שיש בהן פרש ומאיסי מדיחין אותם בלשכת המדיחין(י): **לשכת בית הפרוה.** וא"ת מאי שנא דכי תנא להו בריש נקט לשכת המלח ולשכת בית הפרוה ולשכת המדיחין וכי מפרש להו מפרש לשכת המדיחין והדר לשכת הפרוה וי"ל אי הוי מפרש לשכת בית הפרוה בריש איכי ליתני ועל גגה היה כהן טובל כו' ואכתי לא קתני איכי סליק להתם להכי תנא לשכת המדיחין בריש ומשם היתה מסיבה לגג בית הפרוה אמנם לאיתי במסכת מדות (פ"ב מ"ג) ושם מפרש לשכת הפרוה בריש כי סידלא דריש וגם במקלת ספרים שלנו יש כמו כן בכאן: מי

(א) מדות פ"ב מ"ג ע"ש, כ) [מנחות כא: וע"ש בתוס'], ג) תמיד ט. מדות פ"ג מ"ד, ד) [תמיד כה: מדו' פ"ג מ"ה], ה) [לקמן ב. לא. עא. זבחים יט:], ו) [לעיל יד:], ז) קדושין כג: נדרים לא:, ח) [צ"ל קרבנותינו יעב"ץ], ט) [ל"ל קרבי], י) עי' תוי"ט ל"ה לשכת המדיחין,

הגהות הב"ח

(א) גמ' שני לו שער (הקרבן) מז"מ וכ"כ ס"א הבכורות: (ב) שם שבלפון שער ניצוץ וכבמין אכסדרה היה: (ג) שם ולוים מלמטה (ושלפנים ממנה החיל) תא"מ וכ"כ ס"א ופתח היה לו לחיל: (ד) רש"י ד"ה עולה לגג בית הפרוה: (ה) ד"ה דאי לא תימא הכי אלא לא בעינן לאטרוחיה:

תוס' ישנים

לשכת הפרוה ששם מודחין עורות קדשים. היינו לשכת המלח הנזכר (בריש) [בהקומץ] דבה [מנחות כא, א] בשלשה מקומות המלח נתונה בלשכת המלח ועל גבי הכבש כו', ואין זו לשכת המלח (ותיכף) [והכמ] שנתנין בו מלח לכל ערכי קעודה. דבינו אליעזר. **בצפון דתנן שש לשכות.** בדרום גרסינן בקמייתא גבי לשכת המלח ופרוה ומדיחין, ובלפון גרסינן בבתרייתא לשכת הגולה כו'. וכן מוכח סוגיא דבמתוך דקאמר אזיל לדרום וטבל [וניים], אלמא שער המים היה בלד לשכתו וכו', ובמדות [פ"ה מ"ג] גרס איפכא. וזו הגירסא נראה לרבינו עיקר. **שער הדלק.** יש לפרש שדרך שם היו מביאין אם לבערכה. **שער הקרבן.** אמת דרך שם היו מביאין אם קרבנות. **לבהדי פניא מדו עליה.** שקובר הזאתו טימאתו וכרבי עקיבא. **דאי ס"ד הני כהני שלוחי דידן נינהו.** וא"ת והא בנדרים פרק אין בין המודר [לה, ב] אינשא לן אי שלוחי דידן ניהו ולא איפשיטא, ואמאי לא פשטינן ליה מהאיך. וי"ל דלא ניחא ליה לפוסקה מדברי אמורא. וכי אלי גוונא פרק בנבא מציעא [ק, ב] ובכתובות [סט, ב] גבי אלמנה מן האירוסין יש לה כתובה שהיה יכול לחוכיח כן מדברי אמוראים.

עין משפט נר מצוה

צה א ב מיי' פ"ה מהל' בית הבחירה הלכה ח:
צו ג מיי' פ"ו מהלכות ביאת מקדש הלכה יא:
צז ד מיי' פ"ה מהלכות בית הבחירה הלכה ד:
צח ה מיי' שם הלכה ח:
צט ו מיי' שם פ"ה הלכה ט:
ק ז מיי' פ"ב מהלכות עבודת יום"כ הלכה ג:
קא ח מיי' שם הלכה ג:
ט [מיי' פ"ו מהלכות בדיס הלכה ה]:

מוסף רש"י

הני כהני. לענין הקנבת קרבנות, **שלוחי דרחמנא נינהו.** ולא שלוחי דידן, ופפקא מינה לאודר בשאה מבהן, שבהבן מותר להקריב קרבנותיו (קדושין כג:). **שלוחי דידן.** דבעלי קרבן (נדרים לה:).

רבינו חננאל

תנא ללמדו חפינה. אמר רב פפא ב' לשכות היו לו לכהן גדול אחת לשכת פרהדרין ואחת לשכת בית אבטינס אחת בצפון ואחת בדרום. אחת בצפון דתנן בסוף מדות שש לשכות היו בעזרה שלש בדרום לשכת המלח כו'. שלש בצפון לשכת העץ לשכת הגולה לשכת הגזית. לשכת העץ אמר ר' אליעזר בן יעקב שכחתי מה היתה משמשת. אבא שאול אומר לשכת כהן גדול היתה אחורי שתיהן וגג שלשתן שוה הנה אחת בצפון. ואחת בדרום דתנן במדות פ' ראשון שבעה שערים היו בעזרה ג' בצפון וג' בדרום ואחד במזרחו שבדרום שער הדלק. שני לו שער הקרבן. שלישי לו שער המים. ותניא חמש טבילות ועשרה קדושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום וכולן בקדש אבית הפרוה חוץ מזו שהיתה בחול על גבי שער המים ובצד לשכתו היתה. **נתברר** כי שתי לשכות היו לכהן גדול, לשכת פרהדרין שהיה א) דרכה שבעת הימים שהיו מפרישין אותו מביתו. ולשכת בית אבטינס שהיו מלמדין אותו שם חפינה. ולא נתברר לנו בהדיא איזו היא בצפון ואיזו היא בדרום. אמרו לו אישי כהן גדול (אני ואתה ושליח) [אנו שלוחיו] **בית** דין ואתה שלוחינו כו'.

א) [נל"ל דר כהן].